

Eerste hulp bij een steek

Algemeen

-symptomen: rode, jeukende, pijnlijke zwelling op de plaats van de steek;

-actie: steekplaats afkoelen (ijskompres), niet wrijven of krabben, eventueel pijnstillende zalf aanbrengen;

-bijensteek: zo snel mogelijk de angel verwijderen door een wegschrapende beweging met de vingernagel of met een pincet (gifzakje niet platknijpen!).

Allergische reactie

-symptomen: grote zwelling (+10 cm), jeuk, netelroos, acute niesbuien, neusloop, braken, diarree, duizeligheid,...

-actie: zwelling afkoelen, anti-allergisch geneesmiddel innemen, arts verwittigen bij aanhoudende zwelling (+24 u), bij symptomen op afstand (= elders dan het steekgebied) of bij gekende overgevoeligheid.

Anafylactische shock

-definitie: zeer onvoorspelbare levensbedreigende situatie veroorzaakt als gevolg van een overgevoelighedsreactie van het lichaam;

-symptomen: angst, verwardheid, zweten, braakneigingen, bewustzijnsdaling, snelle en oppervlakkige ademhaling, snelle en dikwijls moeilijk voelbare hartslag, soms gevolgd door een ademhalings- en hartstilstand;

-actie: zo snel mogelijk de hulpdiensten (100 + MUG) verwittigen, slachtoffer neerleggen, benen omhoog, vitale functies (bewustzijn, ademhaling, hartslag) controleren, eventueel adrenaline (EpiPen) toedienen, indien nodig starten met reanimatie (beademing en hartmassage).

Overweeg altijd om een arts te raadplegen of de hulpdiensten te verwittigen bij een steek in de halsstreek of mond- en keelholte, want de zwelling zou de luchtweg kunnen afsluiten!

Bestrijdingsmiddel van de brandweer

Identificatie & werking

Permas-D (actieve stof: Permethrin 25/75, 0.75%) is een witte stof voor plaatselijke toepassing ter bestrijding van kruipende insecten en wespennesten in woon-, werk- en verblijfplaatsen.

Het nest is ongeveer 24 u na behandeling uitgerooid. Het verdelgingsmiddel blijft 3 à 4 maanden werkzaam.

De uitvliegopening (of indien mogelijk het nest) wordt bestoven met het verdelgingsmiddel en de wespen brengen het poeder op lijf en poten binnen in het nest waardoor de larven, wespen en uiteindelijk ook de koningin sterven.

Gevaren

- het poeder is zeer giftig voor in het water levende organismen;
- giftig voor bijen;
- schadelijk bij opname door de mond;
- niet giftig voor mensen en warmbloedige dieren.

Eerste hulp

- bij contact met de mond: mond spoelen en arts raadplegen;
- bij contact met de huid: spoelen;
- bij contact met de ogen: overvloedig spoelen en arts raadplegen.

In geval van twijfel: antigifcentrum 070 245 245.

Voor meer informatie:

Brandweer Gent
Roggestraat 70, 9000 Gent
tel. 09 268 88 47

www.brandweer-gent.be
tom.vandewiele@gent.be

Informatiecentrum voor bijenteelt
Krijgslaan 281, 9000 Gent
tel. 09 264 49 27

www.honeybee.be
dries.laget@ugent.be

Een wespennest in uw tuin of vlakbij uw huis kan vervelend zijn, vooral met kleine kinderen in de buurt.

Wilt u het nest laten vernietigen, bel dan de brandweer op het nummer 09 268 88 47. Als het kan, komen we nog dezelfde dag, maar in drukke wespenzomers kan het soms een paar dagen duren. De wespennestvernietiging is gratis. Vlak na de tussenkomst van de brandweer blijft u het best uit de buurt van het nest want er zijn dan tijdelijk meer wespen te zien en bovendien zijn ze agressiever.

Het vernietigen van een wespennest is maar een kleine interventie. Toch krijgt u er niet minder dan 3 of soms zelfs 6 brandweermannen voor over de vloer. En dat is logisch, want zij kunnen op elk moment worden weggeroepen voor een brand of een ander noodgeval en dan is er geen seconde te verliezen. Het team blijft dus altijd samen.

In deze informatiefolder geven we u een paar tips om het onderscheid te maken tussen bijen en wespen. U krijgt ook een woordje uitleg bij het nut van deze diertjes en een paar tips om steken te voorkomen en te verzorgen.

We wensen u een mooie zomer...

Honingbij, hommels, wesp, zijn verwant

solitaire bij en zweefvliegen maar zeer verschillend!

Honingbij

- slank gebouwd;
- licht behaard;
- bruin/zwart;
- meestal in nabijheid van het nest of van bloemen;
- vermijdt mensen;
- is niet agressief, maar zal wel steken bij bedreiging (verdedigt nestingang);
- kan slechts éénmaal steken, verliest de angel (met weerhaakjes) en sterft;
- een nest is meerdere jaren in gebruik, maar is zelden te zien in het wild (enkel in bijenkasten).

Hommel

- fors gebouwd (mollig);
- sterk behaard;
- zwart met gele, oranje of witte banden;
- meestal in nabijheid van het nest, bloemen of struiken;

- vliegt traag;
- vermijdt mensen en is niet agressief, steekt zelden;
- het nest is slechts één seizoen in gebruik;
- sterft uit tegen de winter.

Wesp

- slank gebouwd ('wespentaille');
- weinig of niet behaard;
- geel/zwart;
- meestal in nabijheid van het nest, fruitbomen, etenswaren, vuilnisbakken,...
- vliegt agressiever, verdedigt de nestingang, kan spontaan steken (tot 10 maal);
- nest slechts 1 seizoen in gebruik;
- sterft uit tegen de winter.

Solitaire bij

- vaak zeer klein en de soorten zijn moeilijk te onderscheiden;
- zeer verschillend, zowel qua uiterlijk als qua levenswijze (bootst andere soorten na uit zelfbescherming);
- leeft alleen, maakt individueel nest
- vermijdt mensen;
- meestal in nabijheid van bloemen;
- steekt zelden en de angel is vaak te klein om de huid te doorprikken.

Zweefvlieg

- relatief klein en de soorten zijn moeilijk te onderscheiden;
- zeer verschillend qua uiterlijk (bootst andere soorten - die wel kunnen steken - na uit zelfbescherming);
- heeft geen angel en kan dus niet steken;
- heel wendbaar, kan perfect stil hangen ('zweven');
- meestal in nabijheid van bloemen of in tuinbouwkassen.

De 'hymenopteren' of vliesvleugeligen (waaronder bijen, hommels én wesp) zijn beschermde diersoorten (K.B. 22/09/1980).

Neem daarom enkel contact op met de brandweer indien het wespennest een werkelijk gevaar vormt.

Bijennesten worden niet door de brandweer vernietigd. Voor het ophalen van een zwerm honingbijen neemt u het best contact op met een imker of met de Koninklijke Vlaamse Imkersbond (www.konvib.be).

Altijd nuttig...

De **honingbij** is de belangrijkste schakel in het bestuivingsproces, dat verantwoordelijk is voor 30 % van al het menselijk voedsel. Ze wordt ingezet voor de bestuiving van cultuurgewassen, wat zorgt voor een natuurlijke kwaliteits- en kwantiteitsverhoging van ons voedsel. De door bijbestuiving ontwikkelde vruchten en zaden dienen als voedsel voor andere dieren. De honingbij levert ons bovendien honing en koninginnengelei (voedings- en geneesmiddel), bijenwas (voor industriële en artistieke toepassingen: kaarsen, boenwas, cosmetica,...), bijengif (geneesmiddelenindustrie), propolis (voedings- en geneesmiddelenindustrie).

Ook **hommels** en **solitaire bijen** zijn een belangrijke schakel in het bestuivingsproces en zij zorgen mee voor het behoud van het natuurlijk evenwicht.

En zeker de **wesp** is nuttig voor het 'opkuisen' van de natuur. Het is een heel belangrijke natuurlijke insectenbestrijder: de wesp van één enkel nest kunnen bijvoorbeeld op enkele uren tijd duizenden muggen doen verdwijnen. Daarvoor zijn er anders een hele hoop antimuggentabletten nodig; denk daar maar eens over na...

...soms eens vervelend

Om zo min mogelijk insecten aan te trekken en de kans op een prik te verminderen, hebben we nog enkele tips:

- Draag geen felgekleurde of zwarte kledij. Wit, groen en lichtbruin zijn het minst aantrekkelijk voor insecten;
- Vermijd grote, bruske en zwaaiende bewegingen bij het naderen van een insect;
- 'Schiet' insecten met de vinger van uw lichaam;
- Blijf weg van de nestingen;
- Let extra op in de buurt van afgevallen fruit, vuilnisbakken, etenswaren en zoete drankjes;
- Dood geen wesp, bij of hommel in de buurt van een nest, want bij bedreiging wordt er een geur verspreid die soortgenoten aantrekt en aanzet tot steken;
- Wees extra oplettend als u allergisch bent.